

10 ADIMDA İŞYERLERİMİZDE KORONAVİRÜSTEN (COVID-19) NASIL KORUNABİLİRİZ?

İçindekiler

GİRİŞ:	2
10 ADIMDA KAMUDA KORONAVİRÜSTEN KORUNMA	5
1-PLANLI, PROGRAMLI, BİLİMSEL İSG ÇALIŞMASI	5
2- İSG EĞİTİMİ VE BİLGİLENDİRME	7
3-İŞE GELİŞTE-ULAŞIMDA ALINACAK ÖNLEMLER	8
4-FİZİKSEL MESAFEYİ KORUMA - ETKİLEŞİMİ AZALTMA	9
A- İşleri ve Personel Sayısını Sınırlayıcı Önlemler	9
B- Çalışmayacak Personelin Belirlenmesi	10
C- Giriş/Çıkış Güvenliğini Sağlayıcı ve Yoğunluğu Azaltıcı Önlemler	10
D- İç Dolaşımı ve Yoğunluğu Asgari Seviyeye Çekecek Önlemler	11
E- Ara Dinlenme Yerlerinde-Yemekhanelerde Alınacak Önlemler	12
F- Tuvalet ve Lavaboların Kullanımında Alınacak Önlemler	13
5- KALİTELİ HAVALANDIRMA İÇİN ALINACAK ÖNLEMLER	14
6- İYİ HİJYEN İÇİN ALINACAK ÖNLEMLER	14
A- Toplu Bulunulan- Ortak Alanların Hijyeni	14
B- Kişisel Hijyen	16
7- KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM TEMİNİ VE DOĞRU KULLANIMI	17
8- SEMPTOM GELİŞMESİ- VAKA TESPİT EDİLMESİ DURUMUNDA ALINACAK ÖNLEMLER	18
A- Tespitin Ardından Alınacak Önlemler:	18
B- İş Durdurma Sırasındaki Önlemler:	19
C- Yeniden İşe Başlarken Alınacak Önlemler:	20
9- PERSONELİN STRES VE ENDİŞESİNİ AZALTMAYA, BAĞIŞIKLIK SİSTEMİNİ GÜÇLENDİRMEYE DÖNÜK ÖNLEMLER	20
10- İŞYERLERİNDE GEREKLİ ÖNLEMLERİN ALINMAMASI HALİNDE	22

Aylardır tüm dünyayı saran, milyonları evine kapatan, yüz binlerce insanın yaşamına mal olan bir salgınla yatıp kalkıyoruz.

‘Kapitalizm sağlığa zararlıdır’ söyleminin ne kadar doğru olduğunun tekrar tekrar kanıtlandığı bir dönemden geçiyoruz.

Sadece emek sömürsünden değil, doğaya karşı yıkıcı politikalardan da beslenen kapitalizmin yarattığı tahribatlarla ekolojik yıkımı nasıl derinleştirerek salgın hastalıklara yol açtığı çok daha net görünür hale geliyor.

Buna rağmen kapitalist sistem en temel hak olan sağlık hakkını da ortadan kaldırarak kendisinin yarattığı salgın hastalıklara karşı başta dar gelirli kesimler olmak üzere toplumu tamamen savunmasız bırakmaya devam ediyor.

Tüm kamu hizmetleri gibi sağlık alanını da piyasanın, sermayenin insafına terk eden, özelleştiren, milyonların en temel hakkı olan sağlık hakkını paraya tahvil eden neo liberal politikaların merkez üssü durumundaki ABD, Fransa, İngiltere, İtalya gibi gelişmiş kapitalist ülkelerin yaşanan salgın krizinden en çok etkilenen ülkeler olması tesadüf değildir.

Her ne kadar kapitalist sistemin hakim olduğu dünyada sürekli olarak “virüs zengin fakir ayırmıyor” propagandası pompalansa da güneş balçıkla sıvanmıyor. Koronavirüs salgınının faturası hala devam eden ölümlerle, artan işsizlikle koruyucu sağlık hizmetlerinden mahrum bırakılan dar gelirlilere yoksullara, emeği ile geçinen işçilere, emekçilere kesildi, kesiliyor.

11 Mart 2020 tarihinde ilk vakanın tespitinden itibaren tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de COVID-19 salgını en hayati gündemlerin tepesine yerleşmiştir.

KESK olarak pandemi sürecinin en başından itibaren sendikaların görüşleri alınarak acil, kritik, kesintisiz yerine getirilmesi gereken kamu hizmetlerinin belirlenmesini ve bu alanlarda asgari sayıda personelin dönüşümlü çalıştırılmasını, söz konusu personelin kendisini güvende hissedebilmesi için alınması gereken tüm İşçi Sağlığı ve Güvenliği (İSG) önlemlerinin alınmasını buna ek olarak alt gelir gruplarını koruyucu önlemlerin hızla hayata geçirilmesi gerektiğini savunduk, savunmaya da devam ediyoruz.

Ancak ülkeyi yönetenler bu taleplerimizi görmezden gelmiş toplumun kısmi önlemlerle yetinmesi beklenmiştir. Bir taraftan 'evde kal' çağrıları, kampanyaları yapılırken milyonlarca işçi, kamu emekçisi adeta silahsız cepheye sürülerek salgın tehdidine rağmen çalışmak zorunda bırakılmıştır. Böylece 13 Mart 2020 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile idari izinli sayılanlar dışında kalan, başta insanüstü bir gayret gösteren sağlık çalışanları olmak üzere kamu emekçilerinin ağırlıklı kısmı salgın tehdidine rağmen çalışmaya devam etmiştir.

Ne yazık ki salgına karşı tedbirler kapsamında açıklanan ekonomi paketleri de dar gelirlielerin, ücretli kesimlerin iş ve gelir kaybını telafi edici olmanın çok uzağında kalmıştır. Kaynakların çok büyük bölümü salgın sürecinde işini kaybedenlere, dar gelirlilere, yoksul kesimlere, küçük esnafa çiftçilere değil, sermaye kesimine - patronlara akıtılmıştır.

Salgın devam etmesine, günlük vaka sa-

yısında anlamlı bir düşüş yaşanmamasına, ikinci dalga tehlikesine rağmen açıklanan "normalleşme" takvimi çerçevesinde daha önce alınan önlemler tek tek kaldırılmıştır.

Bu kapsamda daha önce Cumhurbaşkanlığı genelgesi ile idari izinli sayılanların çok büyük bölümünün idari izinleri de 01 Haziran 2020 pazartesi gününden itibaren kaldırılmıştır.

Böylece Dünya Sağlık Örgütü başta olmak üzere sağlık otoritelerince en çok dikkat çekilen; 'virüs fiziksel mesafenin korunmadığı kalabalık- yoğun ortamlarda çok daha hızlı yayılıyor' uyarısı görmezden gelinmiştir. İnsanların en yoğun olduğu alanlara AVM'lerden sonra bakanlıklar, hastaneler, adliyeler, vergi daireleri, sosyal güvenlik kurumları, posta işlem merkezleri, iş ve işçi bulma kurumları başta olmak üzere yüzlerce hatta binlerce personelin çalıştığı en az o kadar da vatandaşın hizmet almak için gittiği kamu binaları, işyerleri eklenmiştir.

Kısacası kamu emekçileri ve hizmet almak için kamu işyerlerine, binalarına gelen vatandaşlar göz göre göre tehlikenin tam da göbeğine atılmaktadır.

Ayrıca kamu emekçilerinin yıllardır geçek anlamda bir İSG hakkında mahrum bırakılması yaşanması muhte-

mel sorunları daha da ağırlaştırmaktadır. Nitekim 30 Haziran 2012 yılında kabul edilen 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 'İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri' başlıklı 6. Maddesinin ve 'İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin desteklenmesi' başlıklı 7. Maddesinin kamuda hayata geçirilmesi aradan geçen sekiz yılda tam üç defa ertelenmiştir.

En son yapılan ertelemeye söz konusu maddelerin yürürlüğe gireceği tarih 1 Temmuz 2020 olarak belirlenmiştir. Ülkeyi yönetenler her ne kadar 'kanun değil, sadece iki maddenin yürürlüğe girişi ertelendi' dese de bu gerçeği yansıtmaktan uzaktır. Çünkü söz konusu olan iki madde işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personeli görevlendirilmesini de içeren, kanunun omurgası olarak nitelenen düzenlemelerdir.

Kısacası ortada kamu emekçilerini de kapsadığı iddia edilen bir kanun vardır. Ancak söz konusu kanuna göre yapılması gereken işlemler ile alınması gereken tedbirlerin pek çoğunu yerine getirmesi gereken işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı görevlendirilmesi tam sekiz yıldır ertelenmektedir. Dolayısıyla alanının uzmanlarının sahadada çalışmasının sürekli ertelenmesi kamuda İSG'ye ilişkin gerekli-yeterli çalışmaların yapılmasını engellemeye devam etmektedir.

Bunun için elinizdeki bu broşürün kaleme alınmasının amacı tüm dünyayı tehdit eden pandemiye (COVİD-19) karşı kamu işyerlerinde alınması gereken önlemlere dolayısıyla

içinde bulunduğumuz koşullarda çok daha hayati hale gelen bugüne kadar sürekli olarak ihmal edilen İşçi Sağlığı ve Güvenliği (İSG) konusunda bir farkındalık yaratmak olarak özetlenebilir.

Bu özet çalışmanın onlarca farklılıkları, özgünlükleri bulunan kamu alanında, işyerlerinde alınması gereken İSG önlemlerine tek başına yanıt olmak gibi bir iddiası elbette ki yoktur. Her iş kolunun hatta her kamu iş yerinin kendi özgünlüklerinin gözetildiği çalışmaların yapılmasının COVID-19'a karşı önlemlerin geliştirilmesine ve kamuda gerçek anlamda bir İSG'nin hayata geçirilmesine daha güçlü katkılar sunacağı açıktır.

Söz konusu çalışmalar yapıncaya kadar salgın tehlikesinin sürdüğü koşullarda İSG'den mahrum bir şekilde çalışmak zorunda bırakılan milyonlarca kamu emekçisinin en temel haklarından biri olan sağlık ve güvenlik hakkına sahip çıkmasına küçücük de olsa bir katkı sunabilirsek ne mutlu bize.

Sağlıkla kalın...

10 ADIMDA KAMUDA KORONAVİRÜSTEN KORUNMA

1- PLANLI, PROGRAMLI, BİLİMSEL İSG ÇALIŞMASI

COVID-19 salgınına karşı verilen iyi mücadele örnekleri bir plan ve programa bağlanmış bilimsel verilere dayalı bir ekip çalışmasının ne kadar önemli olduğunu ispatlamaktadır.

Salgın tehlikesinin ve ikinci dalga tehlikesinin sürdüğü koşullarda işyerindeki herkesi kapsayan ortak çalışmanın daha da genişletilerek sürdürülmesi gerekmektedir. Burada en önemli görev İş Sağlığı ve Güvenliği Kurul'larına (İSGK) düşmektedir.

Mevcut 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na göre 50 ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde işveren, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere (İSGK) oluşturmakla görevlidir. Söz konusu kurulun oluşumu ve görevleri ayrıca yönetmelikle düzenlenmiştir. Buna göre İSGK; işveren veya

işveren vekili- iş güvenliği uzmanı- işyeri hekimi -insan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi-bulunması halinde sivil savunma uzmanı- bulunması halinde formen, ustabaşı veya usta- çalışan temsilcisi, işyerinde birden çok çalışan temsilcisi olması halinde baş temsilci olmak üzere toplam 7 üyeden oluşmaktadır. Ancak giriş bölümünde de dikkat çektiğimiz üzere 2012 yılında yayımlanan 6331 sayılı yasa; tehlike sınıflarına ve çalışan sayısına göre aşamalı olarak yürürlüğe giren bir yasa olarak tasarlanmıştır. Buna göre mevcut durumda 6331 sayılı yasanın kamu emekçilerini kapsadığını söylemek gerçekçi değildir. Çünkü yasayı; 'İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri' başlıklı 6. Maddesinin ve 'İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin desteklenmesi' başlıklı 7. Maddesinin kamu işyerlerinde- kamu emekçileri için yürürlüğe girmesi aradan geçen sekiz yıl içerisinde üç kez ertelenerek en son 01 Temmuz 2020 tarihine bırakılmıştır.

Yürürlüğe girmesi 01 Temmuz 2020 tarihine ertelenen iki madde İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu üyeleri arasında da yer alması gereken işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının yanı sıra sağlık personeli görevlendirilmesini de içeren, kanunun özünü oluşturan maddelerdir.

Kısacası mevcut yasaya göre işyerlerinde tehlike tanımlamadan risk değerlendir-

mesine, plan yapmadan gerekli önlemleri almaya kadar pek çok işle görevlendirilen İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu (İSGK) vardır. Ancak 'İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri' ve 'İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin desteklenmesi' gibi yasanın omurgasını oluşturan düzenlemeler, İSGK'da olması gereken iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının görevlendirilmesi kamuda ertelenmiştir. Bu koşullarda kamuda yapıldığı iddia edilen İSG çalışmalarının kağıt üzerinde kaldığı, kamu emekçilerinin İSG hakkından mahrum bırakıldığı açıktır.

Bu durum göz önünde bulundurularak Planlı, Programlı, Bilimsel İSG Çalışması İçin Alınacak Önlemler:

- ***6331 sayılı yasanın yürürlüğe girmesinden bugüne sekiz yıldır ertelenen 6. ve 7. Maddelerinin bir kez daha ertelenmesinden kaçınılmalı, söz konusu maddelerin derhal yürürlüğe girmesi ile işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının da katıldığı İSGK derhal toplanmalıdır.***
- İSGK üyeleri mesleki formasyon ve uygulamanın temel ilkeleri, işyerinde salgına karşı alınması gereken önlemler konularında eğitilmelidir.
- İşyerinde daha önce yapılmamışsa, İSGK tarafından COVID-19'a uyarlanmış bir Acil Durum Planı hazırlanmalıdır.
- İSGK tarafından hazırlanacak olan Acil Durum Planında tehlike tanımlaması ve risk değerlendirmesi birlikte yapılmalı ardından güvenli bir organizasyonu hayata geçirmek için atılması gereken adımları içeren bir

çalışma planı geliştirmeli, önleme ve kontrol önlemlerinin alındığından emin olunmalıdır.

- Acil Durum Planı; iş dağılımı, kapasiteyi azaltma, güvenli bölgeler kurma, özellikle personelin ve vatandaşların yoğun olarak bulunduğu ortak alanlardaki tıkanıklığı önlemek için alternatif yollar, iç dolaşım ve buluşma noktaları üretme, tahliye gibi işyerine ve personele ilişkin tüm önlemleri içermelidir.
- İşyerindeki mevcut sağlık ve güvenlik riski değerlendirmeleri COVID-19'u önleme ihtiyacı ışığında güncellenmelidir. Yani işyeri ortamlarında herhangi bir enfeksiyon riski sistematik olarak değerlendirilmeli ve uygulanması gereken uygun kontrol önlemleri belirlenmelidir.
- Personelle ve sendikalarla, sendikaların işyeri temsilcileri ile açık, şeffaf bir ilişki kurulmalıdır. Özellikle önleyici ve koruyucu önlemlerin planlanmasında, risk değerlendirmesinde ve çözüm belirlenmesinde mutlaka sendikaların veya temsilcilerinin görüş ve önerileri alınmalıdır.
- Epidemiyolojik durum değiştikçe ve virüs hakkındaki bilgi arttıkça, öneriler ve gereksinimler hızla değişebilmektedir. Dolayısıyla söz konusu değişikliklerin işyeri politikalarına ve uygulamalarına dahil edilmesi gerekmektedir. Bunun için ilgili sağlık ve çalışma otoriteleri tarafından yayınlanan tedbirler ve öneriler sürekli takip edilmelidir.

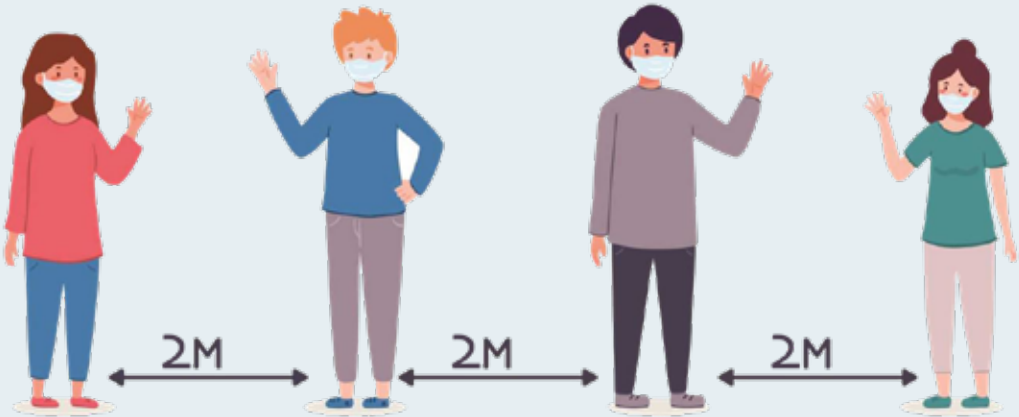
2- İSG EĞİTİMİ VE BİLGİLENDİRME

- Yaşanan süreç ve işyerinde alınan önlemler hakkında tüm personel bilgilendirilmelidir.
- İşyeri hekimleri, iş sağlığı ve güvenliği uzmanları veya sağlık personeli tarafından tüm personele COVID-19 hastalığında görülebilen belirtileri tanıyarak gerekli önlemleri alabilmelerini sağlayacak İşçi Sağlığı ve Güvenliği (İSG) eğitimleri verilmelidir.
- İSG eğitimleri; fiziksel mesafenin korunması, el ve solunum hijyeni sağlamanın yöntemleri, maske dahil Kişisel Koruyucu Donanımın (KKD) kullanımı-temizliği-saklanması-işlevini yitirenlerin imhası başta olmak üzere kolektif ve bireysel tüm tedbirleri kapsamalıdır. Söz konusu eğitimlerde işverenin-idarenin sorumlulukları, çalışanların hakları ve sorumlulukları da mutlaka personel ile paylaşılmalıdır.
- Sağlık Bakanlığı, Türk Tabipleri Birliği (TTB) gibi sağlık otoritelerince COVID-19'a karşı alınan önlemlere ilişkin olarak hazırlanan poster, afiş vb. materyaller işyerinin görünen yerlerine yerleştirilmelidir.
- Konuyla ilgili olarak hazırlanan, görsellerle desteklenmiş, anlaşılması kolay broşür, kitapçık gibi materyaller personele ücretsiz olarak dağıtılmalıdır.
- Yemekhane, kantin, dinlenme salonları gibi uygun yerlerde salgından korunma ile ilgili kısa eğitim videoları gösterilmelidir.
- İSGK tarafından yapılan çalışmalar etkin bir iletişimle işyerindeki tüm personel ile paylaşılmalıdır.

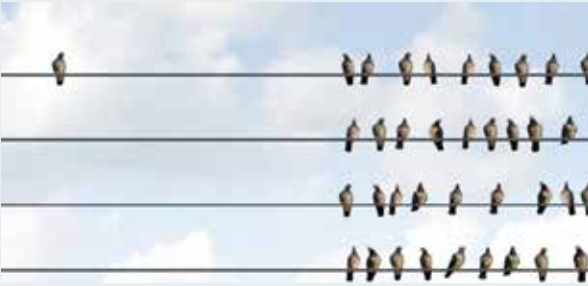
3 - İŞE GELİŞTE-ULAŞIMDA ALINACAK ÖNLEMLER

- Kısa mesafeler için, personel işe yürüyerek veya bisikletle gelmeye teşvik edilmelidir.
- Tüm personeli işe getirmek için ve iş çıkışı evine götürmek için ücretsiz iş-yeri servisleri kullanılmalıdır.
- Servislerde personel yoğunluğundan kaçınmak için kademeli veya esnek hareket saatleri veya servislerin sefer sayısını artırma gibi yönetmeler kullanılmalıdır.
- Servis araçlarının doluluk oranları yüzde 50 azaltılmalıdır. Mümkünse personelin kendi adlarına belirlenmiş koltuklara oturması, yer değişikliği yapmaması sağlanmalıdır.
- İşyerine toplu taşıma ile veya servisle gelen tüm personelin maske takması sağlanmalıdır. Maskenin burun kısmında ayarlama yapabilecek teli bulunan, virüs içeren salgıların hastanın veya taşıyıcının ağzından çıktığında etrafa saçılmasını önlediği gibi dışarıdan gelebilecek havadaki virüslerin de ağız ve buruna girmesini engelleyici basit cerrahi maske olmasına dikkat edilmelidir.
- Servise binen her personelin ateşini ölçmek üzere bir araç sorumlusu belirlenmelidir. Bunun mümkün olmadığı durumlarda sağlık personeli tarafından ilgili eğitimin verilmesi koşuluyla bir personel görevlendirilmelidir.
- Ateşi 37,5 derecenin üzerinde olan personelin servisi kullanmasına izin verilmemeli, söz konusu personel iş-yeri hekimine yönlendirilmelidir. İş-yeri hekimi yoksa söz konusu personelin durumu Corona Virüs Danışma Hattına (184) bildirilerek verilecek talimatlara göre hareket edilmelidir.
- Personel servis aracına girmeden önce kapı kolları, korkuluklar başta olmak üzere yüksek temas alanları sık sık temizlenmeli, dezenfekte edilmelidir.
- Sürücü ön koltuk alanı bant, şerit veya yer işaretleri kullanarak aracın geri kalanından ayrılmalıdır.

- Yolcuların, personelin araca binişinde ve inişinde arka kapıları kullanması sağlanmalıdır. Araca binişte arka kapıdan giriş yapıp ön koltuklardan başlayarak arka koltuklara doğru oturma yöntemi, inişte ise en arka koltuklardan başlayarak aracı yine arka kapıdan terk etme yöntemi uygulanmalıdır.
- Servis araçlarında uygun havalandırmaya dikkat edilmeli, araç kullanımından önce ve sonra en az 1 saat havalandırılmalı, her akşam temizlik yapıldıktan sonra dezenfekte edilmelidir.
- İçinde bulunduğumuz hassas koşullar toplu taşıma veya servis yerine özel araçları ile işe gelen personelin sayısını artırmıştır. Dolayısıyla işyerlerine yakın personel oto parklarının sayısı hızlı bir şekilde artırılmalıdır.

4- FİZİKSEL MESAFEYİ KORUMA - ETKİLEŞİMİ AZALTMA

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) günümüz çalışan insanının zamanının %90'ını kapalı mekanlarda geçirdiğine, bunun %70'inin ise iş ortamında gerçekleştiğine dikkat çekmektedir.

Öte yandan COVID-19 virüsüne yakalanma olasılığının fiziksel mesafeyi korumanın zor olduğu kalabalık, yoğun ortamlarda çok daha fazla arttığı da bilinmektedir.

Bakanlıklar, hastaneler, adliyeler, vergi daireleri, Sosyal Güvenlik Kurumları, posta işlem merkezleri, iş ve işçi bulma kurumları başta olmak üzere kamu işyerlerinin büyük çoğunluğu yüzlerce hatta binlerce personelin ve hizmet almaya gelen vatandaşların yoğun olarak bulunduğu mekanların başında gelmektedir.

Dolayısıyla salgının yayılmasını engellemek için kamu işyerlerindeki yoğunluğu azaltmaya, fiziksel mesafenin korunmasını sağlamaya yönelik önlemleri hayata geçirmek son derece önemlidir.

A- İşleri ve Personel Sayısını Sınırlayıcı Önlemler

- İşyerinde mümkün olduğu kadar az sayıda çalışanın bulunması için öncelikle o iş kolundaki sendikaların görüşleri alınarak kritik işler ve bu işleri yapacak personel belirlenmelidir.
- Kritik işlerin yerine getirilmesinde asgari seviyede personel belirlenmeli, söz konusu personelin günlük azami 5 saat mesai veya dönüşümlü tam gün mesai gibi yönetmelerle işyerinde bulunacakları süreler sınırlanmalıdır.
- Kritik olma sıralaması gözetilerek tüm

personeli kapsayan işlere geçiş aşamaları kontrollü bir şekilde yapılmalıdır. Söz konusu aşamalarda herhangi bir olumsuz durumla karşılaşılması durumunda diğer aşamalara-işlere geçiş tehlike ortadan kalkıncaya kadar askıya alınmalıdır.

- Tıkanıklığı azaltmak için mümkünse personelin bir kısmının işe erken başlayıp erken çıkmasını, bir kısmının ise daha geç gelip daha geç çıkmasını sağlayan kademeli vardiya veya kademeli giriş ve çıkış zamanları düzenlenmelidir.

➤ İş vardiyalarında bir vardiyanın geliş saati ile bir diğerinin ayrılma saati arasında yeteri kadar zaman bırakılmalıdır.

B- Çalışmayacak Personelin Belirlenmesi

- ✓ Hamile,
- ✓ Süt izninde olan,
- ✓ Engelli,
- ✓ Bağışıklık sistemi hastalığı, diabet, kalp-damar, astım, KOAH, hipertansiyon, akciğer-karaciğer hastalığı böbrek yetmezliği gibi kronik hastalığa veya zayıf bağışıklık sistemine sahip olan,
- ✓ 60 yaşın üstünde olan, dolayısıyla COVID-19 enfeksiyonu risk grubunda bulunan,

- ✓ Salgından önce kreşe devam eden veya sokağa çıkma sınırlaması getirilen ilköğrenim çağında çocuğu olup, eşi kamu personeli olmayan veya eşinden boşanmış-ayrılmış olan,
- ✓ Bakmakla yükümlü olduğu anne veya babası bulunan,
- ✓ Kreşe gitme çağında çocuğu veya sokağa çıkma sınırlaması getirilen ilköğrenim çağında çocuğu bulunup eşi kamu personeli olmayan veya eşinden ayrılmış - bekar olan

Personelin, kritik işler de dahil olmak üzere işe başlatılması tehlike tamamen ortadan kalkıncaya kadar ertelenmelidir.

C- Giriş/Çıkış Güvenliğini Sağlayıcı ve Yoğunluğu Azaltıcı Önlemler

- Her zaman ve her durumda en az 2 metrelik fiziksel mesafe korunmalıdır.
- Personelin ve vatandaşların kamu işyerlerine girişleri mümkün olduğunca ayrı kapılardan yapılmalıdır.
- Vatandaşların ve servisle gelmeyen personelin işyerine-kuruma girişinde ateşi temassız ateş ölçer ile ölçülmeli, 37,5 derecenin üzerinde ateşi olanlar varsa işyeri hekimine yönlendirilmelidir. İşyeri hekimi yoksa hasta bir refakatçi eşliğinde en yakın sağlık kuruluşuna götürülmelidir.
- İşyerinde, binalarda, vatandaşa hizmet

verilen banko önlerinde yoğunluğu azaltmak için zemin işaretleri, şeritler veya fiziksel engeller gibi yardımcı dağılım önlemleri alınmalıdır.

- Mümkünse çeşitli ekiplere bölünen personel için ayrı giriş ve çıkış rotaları planlanmalıdır.
- Mesafeyi kolaylaştırmak için otoparkların düzenine (araç sayısına ve dağılımına) dikkat edilmelidir.

D- İç Dolaşımı ve Yoğunluğu Asgari Seviyeye Çekecek Önlemler

- Her zaman ve her durumda en az 2 metrelik fiziksel mesafe korunmalıdır.
- Yüksek temas-yüksek trafik alanlarının sayısı sınırlanmalıdır. Örneğin bazı iç kapıları açık bırakarak bazı yüksek temas alanları azaltılmalı, otomatik açılan fotoselli kapıların sayısı artırılmalıdır.
- Başta aynı alanı paylaşan personel arasında olmak üzere çalışanlar ve hizmet alan vatandaşlar arasında plastik panellerin monte edilmesi, alanların, merdivenlerin bant ve şeritlere ayrılması gibi yöntemlerle fiziksel engeller kullanılmalıdır.

➤ **En az 2 metrelik fiziksel mesafeyi sağlamak için; işyerindeki ofislerin, toplantı odalarının, yemekhanelerin, kantinlerin, dinlenme yerlerinin, asansörlerin, tuvaletlerin, atölyelerin, soyunma odalarının yanı sıra vatandaşların bulunduğu koridorlar, banko önleri, bekleme salonları gibi tüm ortak alanların, maksimum kapasitesi belirlenmeli, hem personelin hem de vatandaşların bu maksimum kapasite sınırlarına uyması sağlanmalıdır. Personelin çalışma alanı söz konusu kapasiteye göre düzenlenmeli, masalar-koltuklar-sandalyeler vb. arasında fiziksel mesafeyi sağlayacak boşluklar bırakılmalıdır.**

- İşyerinde mümkün olduğunca ayrı sirkülasyon devreleri etkin hale getirilmeli, güvenli yürüyüş yollarını olabildiğince açık bir şekilde belirtmek için yer işaretleri veya bantlar gibi araçlar kullanılmalıdır.
- Gerekli olmayan toplantılar, eğitimler ve seyahatler iptal edilmelidir.
- Mümkün olduğunca yüz yüze toplantılardan kaçınılmalı, dijital iletişim araçları ile yapılan toplantılara öncelik verilmelidir.
- Mutlaka yüz yüze bir toplantı yapılması gerekiyorsa; katılımcı sayısı asgari düzeyde tutulmalı, fiziksel mesafeyi ve kaliteli havalandırmayı koruyucu önlemler alınmalı, toplantının süresi mümkün olduğunca kısa tutulmalıdır.

- Personel hem kendi sağlıklarını hem de başkalarının sağlıklarını korumak için yapacakları belli bir görevleri yoksa bulunmamaları gereken yerlere, odalara gitmemeleri konusunda özel olarak bilgilendirilmelidir.
- Asansörler personel asansörü ve vatandaş-ziyaretçi asansörü olarak ayrılmalıdır.
- Zorunlu haller dışında asansörler kullanılmamalı bunun yerine mümkün olduğunca merdivenlerin kullanılması sağlanmalıdır.

- Zorunlu hallerde ise asansöre yalnızca tek kişi binmelidir. Bunun da mümkün olmadığı koşullarda asansöre en fazla kapasitesinin yarısı kadar kişi binmeli, asansör içindekiler fiziki mesafeyi koruyacak şekilde ve yüz yüze değil, sırt sırta pozisyonda durmalıdır.
- Personelin ve vatandaşların yeterli fiziksel mesafeyi korumakta zorlanacakları dar merdivenlerde tek yönlü trafiğe geçilmeli veya 'aşağı inenler

için öncelik' gibi öncelik kuralları konulmalıdır.

- Yeterli fiziksel mesafenin korunmasının mümkün olmadığı koridorlarda tek yönlü trafiğe geçilmelidir.
- Tüm bunlara rağmen işyerinde fiziksel mesafeyi sağlayacak şekilde düzenlemeler yapmanın mümkün olmadığı alanlarda-mekânlarda İSGK tarafından yapılan öneriler doğrultusunda yüz maskesi takılması gibi ek koruma önlemlerinin alınması sağlanmalıdır.

E- Ara Dinlenme Yerlerinde- Yemekhanelerde Alınacak Önlemler

- Yoğunluğu önlemek için yemekhane ve dinlenme yerlerinin toplu şekilde kullandırılmasından kaçınılmalı, kademeli öğle yemeği ve dinlenme molaları uygulanmalıdır.
- Fiziksel mesafeyi korumak için kantin ve yemekhanelerdeki masaların, sandalyelerin sayısı azaltılarak aralarındaki boşluklar artırılmalıdır.
- Yemekhanelerin ve kantinlerin yakınlarında yeterli sayıda lavabo bulundurularak personelin yemekhaneye girmeden önce ve çıktıktan sonra ellerini su ve sabun ile yıkaması teşvik edilmelidir.
- Personelin yemek kuyruğuna girmesi yerine yemekhane çalışanları tarafından masalara servis yapılmasına öncelik verilmelidir. Bunun mümkün olmadığı koşullarda yemek kuyruklarında fiziksel mesafe kuralına

uyulmasına özen gösterilmelidir.

- Ekmek (poşet) su (pet şişe) çatal, kaşık ve bıçak (paket içinde) servis edilmelidir.
- Yemekhanelerde fiziksel mesafeyi korumanın ve temastan kaçınmanın zor olduğu açık büfe reyonu gibi bölümler kapatılmalı, masalardaki peçetelik, tuzluk ve kürdanlıklar kaldırılmalı, bunların yerine tek kullanımlık tuz, baharat, peçete gibi malzemeler yemek alımı esnasında verilmelidir.
- Yemekhanede fiziksel mesafeyi koruyucu bir oturma düzeni gerçekleştirilmelidir.
- Yemekhane çalışanlarının maske, bone, eldiven gibi kişisel koruyucu malzeme kullanmasına ve kişisel hijyenine özel önem verilmelidir.
- Eldivenin yanlış kullanımından kaçınılmalı, her farklı işe geçişte eldivenler değiştirilmelidir.
- Yemekhanelerin temizliği ve dezenfeksiyonu günlük sağlanmalıdır.

F- Tuvalet ve Lavaboların Kullanımında Alınacak Önlemler

- Tuvalet ve lavabolarda, yeteri kadar sabun, yüzde 70-80 alkol çözümlü dezenfektanlar bulundurulmalıdır.
- WC'lerdeki tüm musluklar fotoselli hale getirilmelidir.
- Sabun tabletleri yerine sıvı sabunlukların kullanılmasına öncelik verilmelidir.
- El kurutma makineleri iptal edilmelidir. Tek kullanımlık havlu ve tuvalet kâğıdı bulundurulmalıdır.
- Elle temas edilmeden ayakla basmalı veya sensörlü çöp kutuları kullanılmalıdır.
- Fiziksel mesafeyi korumak için yan yana olan lavabolar ve pisuvaralar bir dolu, bir boş olacak şekilde kullanıma kapatılmalı veya separatör yaptırılmalıdır.

5- KALİTELİ HAVALANDIRMA İÇİN ALINACAK ÖNLEMLER

- Mekanik havalandırılmalı binalar da dahil olmak üzere tüm binalar düzenli olarak doğal yollardan (pencereler, kapılarak açılarak) havalandırılmalıdır.
- **Mekanik Havalandırma Durumunda:**
 - ✓ Mutlaka dış hava ile sirkülasyon sağlanmalıdır. Havalandırma dış ortam havası ile emniyete alınmalı, iç hava sirkülasyon üniteleri %100 dış ortam havasına geçirilmelidir.
 - ✓ Havalandırma sistemleri bina kullanım süresinin başlamasından en az 2 saat önce nominal hıza ve bina kullanım süresinin bitiminden 2 saat sonra düşük hıza ayarlanmalıdır.
 - ✓ Havalandırma, klima ve ısıtma sistemlerinin bakımı/kurulumu periyodik olarak yapılmalıdır.
- Kapalı alanlarda virüsü yayabilecek fanların, vantilatörlerin kullanımından kaçınılmalıdır.
- Tuvaletlerin, varsa soyunma odalarının havalandırması 7/24 çalışır durumda tutulmalıdır.

6- İYİ HİJYEN İÇİN ALINACAK ÖNLEMLER

A- Toplu Bulunulan- Ortak Alanların Hijyeni

- İşyerleri tekrar açılmadan önce ortak alanlar başta olmak üzere binalar iyice temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir.
- Temizlik ve dezenfeksiyon için görevli personel işleri ile ilgili eğitime tabi tutulmalı, söz konusu personele kişisel koruma ekipmanlarının yanı sıra ve nitelikli-sağlıklı temizlik ve dezenfeksiyon için gerekli olan malzemeler yeteri kadar temin edilmelidir.
- **Temizlik ve dezenfeksiyonda:**
 - ✓ **Personel ve vatandaşların yüksek trafikte bulunduğu** kantinler, sosyal tesisler, koridorlar, sigara içilen alanlar, varsa soyunma odaları gibi alanlara,
 - ✓ **Yüksek temas halinde bulunan** otomatlar, kapı ve pencere kolları, korkuluklar, ışık anahtarları, asansör kapılarının düğmeleri, tuvalet kapıları, lavabo muslukları- sabunluklar vb. yerlere,
 - ✓ **Ortak kullanılan** masalar ve klavyeler, bilgisayarlar, yazıcılar gibi eşya, cihaz ve makinelere, bunların panellerine ve düğmelerine **öncelik verilmelidir.**

Söz konusu alanlar sabah, öğle ve akşam olmak üzere günde en az üç defa sağlık otoritelerince uygun olan malzemelerle temizlenmeli ardından uygun çamaşır veya alkol solüsyonu ile dezenfekte edilmelidir.

➤ Personelin kullanılan kimyasalları solumasının engellenmesi için dezenfeksiyon işlemleri mümkün olduğunca dinlenme aralarında yapılmalıdır. Bunun mümkün olmadığı durumlarda personel dezenfeksiyon işlemlerinin yapıldığı ortamdan çıkarılmalıdır.

➤ İş yerlerinde parmak okutma sistemleri yerine temassız sistemler kullanılmalı, bu mümkün değilse virüs tehlikesi tamamen ortadan kalkıncaya kadar parmak okutma sistemleri kullanılmalıdır.

➤ Ortak kullanım alanlarından başlamak üzere tüm alanlarda yeteri kadar kapaklı çöp kutusu (elle temas edilmeden ayakla basmalı veya sensörlü) bulundurulmalıdır.

➤ Temizlik ve dezenfeksiyonda Sağlık Bakanlığı başta olmak üzere yetkili makamlar tarafından onaylanan kimyasallar kullanılmalı, yüzey temizlemede elektrostatik sprey kullanımına öncelik verilmelidir.

➤ İşyerlerinin girişlerine ve ortak kullanılan alanlara, minimum %70 alkol içeren alkol jeli takılmalı, mümkünse alkol bazlı el dezenfektanı istasyonları kurulmalıdır.

➤ Yüksek temasa uğrama ihtimalleri dikkate alınarak su sebilleri ve çay makineleri virüs tehlikesi geçinceye kadar kullanılamamalı, personele ve ihtiyaç halinde kamu işyerinde bulunan vatandaşlara kapalı ambalajda su sağlanmalıdır.

➤ Personelin zımba, delgeç, kalem, hesap makinesi, bilgisayar, yazıcı, fotokopi makinesi, sabit telefon gibi ofis-büro malzemelerini paylaşmasını mümkün olduğunca engelleyici önlemler alınmalı, mecburi durumlarda söz konusu malzemeler paylaşılmadan önce ve sonra dezenfekte edilmelidir.

➤ Bekleme salonu, kantin, yemekhane vb. ortak kullanım alanlarında gazete ve dergiler bulundurulmamasına özen gösterilmelidir.

➤ Dışarıdan temin edilen mallar, sarf malzemeleri ve posta-kargo paketleri işyerine sokulmadan önce temizlik ve dezenfeksiyon prosedürlerine tabi tutulmalıdır.

➤ Personelin iş alanlarını temiz ve düzenli tutmasını teşvik etmek için sık sık 'sanitasyon molası' verilmelidir.

B- Kişisel Hijyen

ELLERİMİZİ NASIL YIKAMALIYIZ?

Ellerimizi yıkarken,

- Bol su ve sabun kullanmalı,
- Ellerimizi en az 10-15 saniye iyice ovuşturmalı,
- Parmak aralarını ve tırnak altlarını iyice temizlemeli,
- Toplam el yıkama süremiz 40-60 saniye olmalıdır.

1
Ellerimizi suyla ıslatalım

2
Yeterince sabun alalım

3
Sabunu avuç içimizde iyice köpürtelim

4
Sol elin üstünü sağ elle, sağ elin üstünü sol elle ovalayalım

5
Parmaklarımızı iç içe geçirip ovalayalım

6
Parmaklarımızı kenetleyip ovalayalım

7
Başparmaklarımızı ovalayalım

8
Parmak uçlarını avuç içimizde ovalayalım

9
Ellerimizi bol suyla durulayalım

10
Kağıt havluyla kurulayalım

11
Musluğu havluyla kapatalım

12
Ellerimiz artık tertemiz...

Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü

 /sbsqgm

TC Sağlık Bakanlığı

- *Bilim insanları tarafından da sık sık vurgulandığı üzere COVID-19 virüsünün yayılmasının önlenmesinde ellerin su ve sabunla, doğru bir yöntemle yıkanması çok önemlidir. Bu nedenle öncelikle tüm personele doğru el yıkama yöntemine ilişkin eğitim verilmelidir.*
- Tüm personelin ve hizmet almak için kamu işyerinde bulunan vatandaşların ellerini su ve sabun ile yıkamaları için yeterli sayıda lavabo, musluk, yeterli miktarda sabun ve kâğıt havlu sağlanmalıdır.
- Vatandaşların kullanımına açık olanlar da dahil olmak üzere tüm lavabolara, tuvaletlere doğru el yıkama yönteminin görsellerle desteklendiği posterler ve tabelalar yerleştirilmelidir.
- Personelin işyerine girişten başlamak üzere birer saatlik aralar ile ellerini su ve sabun ile yıkamaları teşvik edilmelidir.
- Eller en az 40 saniye süreyle su ve sabunla yıkanmalıdır. Suya ve sabuna ulaşmanın sınırlı olduğu durumlarda en az 20 saniye süreyle %70-80 alkol + gliserin, lanolin bazlı el temizliği solüsyonları kullanılmalıdır.
- Dezenfektan kullanımına bağlı olarak ellerin tahriş olmasını engellemek üzere nemlendiricili el kremleri (sensörlü) bulundurulmalıdır.
- Kumaş havlu veya elektrikli kurutma cihazları yerine kâğıt havlu kullanımına öncelik verilmelidir.
- Temizlik yapılırken tek kullanımlık

dayanıklı pudrasız nitryl eldiven kullanılmalıdır.

- Gözlere ve buruna dokunulmamalı, el hijyeninin yanı sıra mümkün mer- tebe ağız ve burun hijyenine de dik- kat edilmelidir.
- Öksürürken ve hapşırırken ağız ve burun tek kullanımlık bir mendil ile kapatılmalıdır. Bunun mümkün ol- madığı koşullarda ağız ve burun dir- seğin iç yüzü ile örtülmeli, ardından hemen eller, ağız ve burun yıkanma- lı, alkol bazlı bir dezenfektanla de- zenfekte edilmelidir.
- İşyerinde personelin kendi masala- rını, telefon, bilgisayar gibi iş araç ve gereçlerini temizleyebilmeleri için alkol bazlı temizleme mendili, kâğıt peçete, el sabunu, minimum %70 alkol içeren el temizleyicileri, dezen- fektanlar ve tek kullanımlık havlu- ları gibi malzemeleri temin edebile- cekları ilave “temizlik istasyonları” kurulmalıdır.
- Yiyecek, içecek, mutfak ve kişisel tu- valet eşyaları kesinlikle paylaşılma- malıdır.
- İşyeri dışında ve içinde nakit para kullanımı mümkün olduğunca kısıt- lanmalı, özellikle temassız kartların kullanımı tercih edilmelidir.
- İş kıyafeti kullanılan durumlarda; hem dışarıda giyilen kıyafetler hem de başkasının iş kıyafetleri ile temas etmesinden, kıyafeti silkeleme gibi durumlardan kaçınılmalıdır.

İş kıyafetleri asgari 60 derece sıcak- lıkta deterjan ile yıkanmalıdır.

7- KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM TEMİNİ VE DOĞRU KULLANIMI

- Tüm personele yaptığı işe ve karşı karşıya kalabileceği sağlık ve güven- lik risklerine uygun **yeterli** sayıda **Kişisel Koruyucu Donanım (KKD) ücretsiz olarak verilmelidir.**
- KKD'lar talimatlara göre muhafaza edilmeli, temizlenmeli, dezenfekte edilmeli ve saklanmalıdır.
- KKD'ların doğru ve verimli bir şekil- de kullanılması ve işlevi sona erenle- rin imhası konusunda ilgili persone- le eğitim verilmelidir.
- Maskelerin kullanım süreleri hak- kında 4 saat, 5 saat, 8 saat gibi farklı bilgilere rastlanmaktadır. Bilimsel olarak önerilen kural ise bireyin ağ- zından çıkan su buharı ve sıvılar ile nemlenip ıslanan, gözenekleri tıka- nan dolayısıyla işlevini yitiren mas- kelerin herhangi bir kullanım süresi gözetilmeden yenisi ile değiştiril- mesidir. Bu nedenle tüm personele

işyerinde günlük ihtiyaç duyacakları sayıda maske, ücretsiz olarak, verilmelidir.

- Kendini iyi hissetmeyen personelin ateşlerini ölçmeleri için her bölüme temassız ateş ölçer konulmalıdır.

8- SEMPTOM GELİŞMESİ - VAKA TESPİT EDİLMESİ DURUMUNDA ALINACAK ÖNLEMLER

Her işyeri Acil Durum Planında semptomların geliştiği durumlarda (ateş, öksürük, nefes darlığı başta olmak üzere) ve vakanın tespit edilmesi halinde hangi adımların atılacağı-prosedürlerin uygulanacağı konuları net olarak yer almalıdır.

A- Tespitin Ardından Alınacak Önlemler:

- Periyodik olarak yapılan ateş ölçümlerinde ateş seviyesi 38 derece ve üzeri çıkan veya öksüren ve nefes almakta zorlanan personel (semptomların geliştiği personel) varsa, derhal cerrahi maske taktırılarak ilgili birimler ile iletişime geçilmelidir.
- Virüs belirtileri görülen çalışan veya çalışanlar için Acil Yardıma (112) veya Corona Virüs Danışma Hattına (184) haber verilmelidir. Söz konusu kişi ya da kişiler kesinlikle işyeri araçları ile hastaneye götürülmemelidir. Bu esnada çalışanların panik yapması engellenmeli, işyerinden çıkmalarına izin verilmemelidir.
- Ambulans işyerine gelene kadar virüs semptomları tespit edilen çalışan/çalışanlar ve bunlarla aynı departmanda-ortamda bulunan bütün çalışanların işyerinde oluşturulacak izole alana alınması sağlanmalı, diğer çalışanların bu alana girmesi engellenmelidir. Kontrol sağlayacak kişiler mutlaka cerrahi maske, tulum ve izole gözlük kullanmalıdır.
- Virüs semptomları tespit edilen çalışan/çalışanlar ile aynı servis ile işe gelen çalışanlar için derhal kontrol sağlanmalıdır. Kontrol sağlayacak kişilerin cerrahi maske, tulum ve izole gözlük takmaları gerekliliği unutulmamalıdır.
- Virüs semptomları tespit edilen çalışanın/çalışanların izole edildiği ortam havalandırılmalıdır. (Tercihen pencereler açılarak)
- Başta çalışan temsilci olmak üzere İSGK üyelerine hızlı bir şekilde bilgi verilmelidir.
- Virüs semptomları tespit edilen çalışan/çalışanların COVID-19 testinin pozitif çıkması durumunda çalıştıkları bölümde-departmanda iş derhal durdurulmalıdır.
- Kamu sağlık görevlilerinin vaka tespit edilen işyerinde inceleme yapması sağlanmalıdır.
- Vaka tespit edilen çalışanın/çalışanların kullandığı alanlar halk sağlığı yetkililerinin rehberliği doğrultusunda temizlenmelidir.

- İşyerinde çalışmaya yeniden başlamadan önce sürekli havalandırma, temizlik ve dezenfeksiyon yapılmalı, enfeksiyon tehlikesine karşı asgari 24 saat beklenmelidir.
- İşveren ve İSGK üyeleri vaka tespit edilen çalışanın temas halinde olduğu kişileri ve enfekte olabilecek güzergâhı belirlemelidir
- Tüm personel enfekte olabilecek güzergâhtan uzaklaştırılmalı, söz konusu güzergâh ile işyerinin diğer bölümleri arasında izolasyon önlemleri alınmalıdır.
- Enfekte kişiyle temas halinde olan personel için test talep edilmelidir.
- Vaka tespit edilen personel ile yakın temas halinde olduğu belirlenen kişiler (enfekte kişi ile 15 dakikadan uzun bir süre 1 metreden yakın kalan kişiler, direkt fiziki temasta bulunanlar, balgam, tükürük, hapşırma veya öksürüğüne maruz kalanlar, yan yana veya arka arkaya yolculuk yapanlar) 14 gün karantinaya alınmalıdır.
- Söz konusu personel karantina süresince ücretli izinli sayılmalı, mali, sosyal ve özlük haklarında bir kayıp yaşamaması engellenmelidir

B- İş Durdurma Sırasındaki Önlemler:

- Her aşamada fiziksel mesafenin korunmasına özen gösterilerek toplu birikmeye izin verilmemelidir.

COVID-19 | NEZLE | GRİP

	COVID-19	SOĞUK
Ateş	✓ Sık	✓
Yorgunluk	✓ Sık	✓
Kuru Öksürük	✓ Sık	
Solunum Zorluğu	✓ Şiddetli	
Öksürük	✓ Sık	
Ağrı	✓ Bazen	✓
Hapşırma	-	✓
Burun Akıntısı	-	✓
Burun Tıkanıklığı	✓ Bazen	
Gözlerde Sulanma	-	
Boğaz Ağrısı	✓ Bazen	✓
İshal	✓ Bazen	

- İşin durdurulduğu süreçte tüm personel yaşanan sürece, gelişmelere, Bakanlıklar tarafından açıklanan genelgelere, tedbirlere, koruyucu önlemlere, enfeksiyonun mevcut durumuna ilişkin olarak SMS ile bilgilendirilmelidir.

ALERJİ SEMPTOMLARI

K ALGINLIĞI NEZLE	GRİP	ALERJİ
Nadiren	✓ Sık	-
Bazen	✓ Sık	✓ Bazen
-	✓ Sık	✓ Bazen
-	-	✓ Bazen
-	✓ Bazen	✓ Bazen
Nadiren	✓ Sık	-
Sık	✓ Bazen	✓ Sık
Sık	✓ Bazen	✓ Sık
-	✓ Bazen	✓ Sık
-	-	✓ Sık
Sık	✓ Bazen	-
-	✓ Nadiren	-

C- Yeniden İşe Başlarken Alınacak Önlemler:

- İşyerinde çalışmaya devam etmeden önce önleme ve kontrol önlemlerinin alındığından emin olunmalıdır.
- Tüm personelin ateşinin düzenli olarak kontrol edilmesine devam edilmelidir.

- Eve gönderilen, izole edilen, karantina tutulan personel ile telefon vb. araçlarla iletişim içinde olunmalı, söz konusu personelin karantina süresi dolmadan işyerine gelişini engelleyici önlemler alınmalıdır.
- Karantina süresini tamamlayıp işe geri dönenlerin sağlık durumu yakından takip edilmelidir.

9- PERSONELİN STRES VE ENDİŞESİNİ AZALTMAYA, BAĞIŞIKLIK SİSTEMİNİ GÜÇLENDİRMEYE DÖNÜK ÖNLEMLER

Koronavirüs pandemisi sağlık risklerinden kaynaklı olarak tüm dünyada tehlikeye açık ve savunmasız durumda olanlar ve söz konusu durumdakilerle birlikte yaşayanlar başta olmak üzere tüm insanlarda endişe, korku, stres yaratmıştır.

Öte yandan sadece sağlığını değil, işini, gelirini kaybetme endişesi, 20 yaş altı-65 yaş üstü için uygulanan sokağa çıkma kısıtlamaları ve kreşlerin-okulların kapanması ile ev içinde artan iş yükü, uzun süreli izolasyon, belirsizlik (krizin ne kadar süreceğini bilmemek), sürekli bilgi ile boğulmuş olmak gibi pek çok faktör insanların yaşadığı stresi daha fazla artırmıştır.

Depresyon, anksiyete, uyum bozuklukları, yaşam memnuniyetinde azalma, özgüven kaybı gibi psikosoyal sorunları da beraberinde getiren faktörler elbette ki kamu personelini de etkilemektedir.

Öte yandan koronavirüse (COVID-19) karşı alınacak önlemlere ilişkin olarak bugüne kadar daha çok fiziki mesafe, hijyen ve maske kullanımı öne çıkarılmıştır. Oysa Dünya Sağlık Örgütü başta olmak üzere tüm sağlık otoriteleri ve bilim insanları koronavirüsün (COVID-19) bağışıklık sistemi zayıf olan insanlara çok daha kolay bulaştığına defalarca dikkat çekmiştir.

Virüsten korunmada bağışıklık sisteminin güçlendirilmesinin hijyen kadar önemli olduğunun altını çizen sağlık otoriteleri bunun için en etkili yolun ise düzenli ve dengeli beslenme ve yeteri kadar dinlenme (en az 8 saat uyku, stres ve endişeden uzak kalma) olduğu konusunda ortaklaşmaktadır.

Oysa ülkemizdeki pek çok kesim gibi kamu emekçileri de her geçen gün daha fazla yoksullaşmaktadır. Maaşı her geçen gün eridiği için düzenli ve dengeli beslenme olanakları gittikçe sınırlanan, artan iş yükü-angarya çalışma nedeni ile yeteri kadar dinlenme olanağından mahrum bırakılan kamu emekçileri salgın tehdidine karşı savunmasız bırakılmaktadır.

Personelin Stres ve Endişesini Azaltmak, Bağışıklık Sistemini Güçlendirmesine Katkıda Bulunmak İçin:

- Personelin kendini güvende hissetmesi için öncelikle salgına karşı işyerinde alınması gereken önlemler eksiksiz yerine getirilmelidir.
- **COVID-19 ya da şüpheli COVID-19 tanısı alan ve buna göre tedavi gören sağlık çalışanlarının tüm sağlık**

giderlerinin %100 karşılanması, hiçbir katkı payının alınmaması ve geçici ya da kalıcı iş göremezlik durumunda tazminata hak kazanması, geçici iş göremezlik süresince günlük geçici iş göremezlik ödeneği verilmesi, vefat durumunda hak sahiplerine gelir bağlanması için hastalığı meslek hastalığı olarak kabul edilmelidir. Aynı durumdaki sağlık çalışanları dışında kalan tüm personelin hastalığı ise iş kazası olarak kabul edilmelidir.

- İşyerinde yaşanan sorunlara ilişkin spekülasyonlara yol açmamak, endişe ve korkuları sınırlamak için personelle düzenli ve doğru iletişim kanalları sürekli açık tutulmalıdır.
- İhtiyaç olması halinde personele işyerinde psikolojik danışma hizmeti sunulabilmelidir.
- Personelin iş-yaşam dengesi kuraabilmesi için yeteri kadar dinlenmesi sağlanmalı, az personelle çok iş ve angarya çalıştırma politikasından vazgeçilmelidir.
- Personelin düzenli ve dengeli beslenebilmesi için artan hayat pahalılığı karşısında eriyen maaşları sağlıklarını korumalarına, insanca yaşamlarına yetecek bir seviyeye çekilmelidir.
- Personele, şiddet ve tacizden uzak, güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı sağlanmalıdır.

10- İŞYERLERİNDE GEREKLİ ÖNLEMLERİN ALINMAMASI HALİNDE

- İSG Kurulunun acil durum nedeniyle toplanması ve Acil Durum Planını hayata geçirmesi istenmelidir.
- İşyeri hekiminin bu konuda yaptığı çalışmalar ile ilgili tatmin edici bilgiler vermesi sağlanmalıdır.
- Tüm bunların yapılmaması halinde 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 13. Maddesi belirtilen ciddi ve yakın tehlikenin ortaya çıkması halinde işçilere çalışmaktan kaçınma hakkı tanımaktadır. Maddeye göre; ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya kalan çalışanlar İSG kurulu-na, kurulun bulunmadığı işyerlerinde ise işverene başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini talep edebilir.
- Kurul acilen toplanarak, işveren ise derhâl kararını verir ve durumu tutanakla tespit eder. Karar, çalışana ve çalışan temsilcisine yazılı olarak bildirilir. Kurul veya işverenin çalışanın talebi yönünde karar vermesi hâlinde çalışan, gerekli tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınabilir.
- Çalışanların çalışmaktan kaçındığı dönemdeki ücreti ile kanunlardan ve iş sözleşmesinden doğan diğer hakları saklıdır.

- Çalışanlar ciddi ve yakın tehlikenin önlenemez olduğu durumlarda yukarıda sayılan usule uymak zorunda olmaksızın işyerini veya tehlikeli bölgeyi terk ederek belirlenen güvenli yere gider. Çalışanların bu hareketlerinden dolayı hakları kısıtlanamaz.

Kaynaklar:

- Dünya Sağlık Örgütü- *Getting your workplace ready for COVID-19 (İşyerinizi COVID-19'a Hazır Hale Getirme)*
- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)- *Safe Return to Work: Ten Action Points (Güvenli İşe Dönüş: On Eylem Puanı)*
- Türk Tabipleri Birliği (TTB) *İşçi Sağlığı ve İşyeri Hekimliği Kolu- Covid 19 Pandemisinde İşyeri Hekimleri İçin Rehber*
- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı- *Yeni Tip Koronavirüsle (Covid-19) Mücadele Kapsamında İş Yerlerinde Alınması Gereken Tedbirlere İlişkin Kılavuz*
- Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) *Birleşik Metal-İş Sendikası- COVID-19 İşyerlerimizde Nasıl Korunmalıyız!*

Omuz Omuza Verirsek Aşamayacağımız Engel YOK!

Sağlığın,
Güvenliğin,
Hakların
İçin

İNSANCA BİR YAŞAM
İÇİN

'E BAĞLI SENDİKALARA
ÜYE OL!

